

Černé moře: nová aréna globálního střetu?

 zvedavec.news/komentare/2023/08/9736-cerne-more-nova-arena-globalniho-stretu.htm

9.8.2023 Komentáře Témata: USA, Analýza, Rusko, Turecko, Ukrajina, Rusko-americký konflikt 1641 slov

Turker Erturk

Vzhledem k rostoucímu napětí v Černém moři, touze Ukrajiny po členství v NATO, oslabenému globálnímu vlivu USA a potenciálnímu nebezpečí, kterému čelí Rusko, musí Turecko prosazovat vyváženou zahraniční politiku, aby se vyhnulo globální vojenské konfrontaci na strategické vodní cestě.

11. července 2023 vydalo NATO na summitu ve Vilniusu, který byl všeobecně považován za „historický okamžik pro budoucnost evropské bezpečnosti, a zejména pro bezpečnost Ukrajiny“, komuniké o 90 bodech. Závěr: Válka Ruska na Ukrajině bude pokračovat.

Tím byla potvrzena neochvějná podpora NATO Kyjevu, jak se již dříve zavázalo na summitu v Bukurešti v roce 2008, a zdůrazněno, že „plně podporujeme právo Ukrajiny zvolit si vlastní bezpečnostní uspořádání. Budoucnost Ukrajiny je v NATO.“

Summit NATO vyvrcholil významným prohlášením vedoucích představitelů 31 zemí: Ukrajině bylo nabídnuto pozvání do NATO. Háček však spočíval v tom, že Ukrajina zatím nebyla považována za připravenou na členství: „Budeme schopni předat Ukrajině pozvání ke vstupu do Aliance, až s tím budou spojenci souhlasit a budou splněny podmínky,“ stálo v prohlášení. To zanechalo mezinárodní společenství v nejistotě ohledně časového harmonogramu a specifík případné účasti Ukrajiny v Atlantické alianci.

USA se vyhýbají globální horké válce

Zdá se však, že pod povrchem jsou ve hře strategické machinace. Ukrajina se nachází ve složité situaci: Zatímco se zdá, že NATO brzdí členství Kyjeva, současně naléhá na Ukrajinu, aby pokračovala ve svých aspiracích. Důvod je zřejmý při bližším pohledu: Vstup Ukrajiny do NATO by mohl potenciálně zažehnout větší konflikt, válku mezi NATO a Ruskem, která by mohla přerůst ve třetí světovou válku, a hrozivý přízrak jaderných zbraní se vznáší na obzoru.

Evropa, zejména klíčoví hráči jako Německo a Francie, váhají, zda dát vstupu Ukrajiny do NATO zelenou. Také Spojené státy mají v této fázi výhrady, neboť se snaží vyhnout globální horké válce. Místo toho se Washington snaží přehodnotit svůj globální postoj a odklonit se od předchozího globalizačního úsilí, které nepřineslo prospěch jeho zájmům a neúmyslně posílilo Čínu.

Zdá se, že Spojené státy volí dlouhodobou strategii a zapojují se do opotřebovavací války s Ruskem, čímž eskalují druhou studenou válku, která se dala do pohybu za éry Donalda Trumpa, ačkoli ta jeho byla zaměřena spíše na Peking.

V tomto složitém geopolitickém tanci se zdá nepravděpodobné, že by Ukrajina v dohledné době vstoupila do NATO. Stejně tak je možné, že Rusko nesplní přísné požadavky uvedené v komuniké vilniuského summitu. Výsledkem je, že válka bude pokračovat.

Je pozoruhodné, že válka na Ukrajině již překročila 17 měsíců a paralely s devět let trvajícím konfliktem Sovětského svazu v Afghánistánu jsou až děsivě nápadné. Tato válka se pro Moskvu rýsuje jako velká, s mnohem širší frontou, s níž se musí potýkat. Pokud nedojde k výraznému zlepšení, může trvat dalších pět let nebo i déle – což je časový rámeček, který se zřejmě shoduje s pravděpodobným plánem USA.

Rozšiřování NATO a vojenské výzvy pro Rusko

Spojené státy možná sázejí na to, že během tohoto vleklého konfliktu dojde v Rusku ke změně moci nebo režimu. Neustálé zatěžování Moskvy válečnou ekonomikou může nakonec vést k nespokojenosti veřejnosti a prohloubit vnitřní nepokoje.

Aby si Rusko udrželo vojenské síly, zvýšilo dokonce maximální věk pro odvod do armády z 27 na 30 let, což poukazuje na problémy, kterým čelí při shromažďování velkého počtu vycvičených vojáků. Proto jsou žoldnéřské struktury, jako je Wagner, potřebné, i když samy o sobě představují výzvu.

Západ, zejména Evropa, se mezitím potýká s vlastními socioekonomickými problémy. Stoupající životní náklady, prudce rostoucí ceny energií, inflace, hospodářský pokles, příliv ukrajinských uprchlíků, rostoucí nezaměstnanost a rostoucí nesouhlas veřejnosti s válkou vytvářejí chmurný obraz.

Francie zažila povstání, která se téměř podobají občanské válce, zatímco rozhodnutí Německa distancovat se od ruské energetiky zasadilo těžkou ránu jeho průmyslu a ekonomice.

Na pozadí toho všeho se zdá, že USA jsou v probíhajícím konfliktu jediným beneficentem. USA, které chrání své zájmy, aniž by riskovaly životy svých vojáků, obratně manévrují v globálním boji. Svým jednáním se staví proti Rusku a zároveň posilují NATO a Evropu, které stojí za jeho zájmy.

Obranné rozpočty zemí NATO prudce rostou, jeho zbrojní a energetický sektor se oživuje a jeho podíl na trhu se rozšiřuje, což vrcholí protiruskou pevností v Baltském moři, která dokonce zajišťuje zapojení Finska a Švédska na severním křídle NATO.

Posuny směrem k multipolaritě

Přesto USA čelí výzvám, které ohrožují jejich globální hegemonii. Situace v západní Asii a rozšiřující se vliv Číny jsou jen několika příklady měnící se dynamiky. Tradiční spojenci, jako je Saúdská

Arábie, usilují o spolupráci s Pekingem prostřednictvím projektů, jako je iniciativa Pásma a cesta (BRI), zatímco Írán si navzdory sankcím zachovává odolnost a navazuje vazby se státy Perského zálivu, jako je Katar a SAE.

Rostoucí spolupráce Ruska a Saúdské Arábie v oblasti energetiky dále podtrhuje měnící se situaci, zatímco Indie vzdorně pokračuje v nákupu zbraní z Ruska. Tento vývoj přispívá k přirozenému vývoji směrem k multipolaritě, kdy různé země prosazují své zájmy a sledují nezávislé cesty.

Snahy o snížení závislosti na americkém dolaru jsou příznačné pro tento trend. USA jsou nicméně i nadále odhodlány bojovat v tomto boji o zachování svého globálního vedení a hegemonie, přičemž si uvědomují, že čas může pracovat ve prospěch Číny.

K jednomu pozoruhodnému vývoji došlo 22. července 2022, kdy Rusko, Ukrajina a OSN podepsaly za zprostředkování Turecka „Black Sea Grain Initiative“. Cílem bylo usnadnit bezpečný vývoz obilovin, potravin, čpavku a hnojiv z ukrajinských přístavů.

Současně Rusko podepsalo se sekretariátem OSN memorandum o porozumění, jehož cílem je podpořit prodej ruských potravin a hnojiv na světových trzích. Kvůli embargům, bariérám SWIFT a pojištění však Rusko nemohlo vyvážet žádné obilí a hnojiva.

O rok později však Rusko od dohody odstoupilo. Ukázalo se, že v Africe není pravdivé tvrzení, že lidem hrozí hladomor, protože Ukrajina nemá přístup k obilí. Pouze 12 % obilí vyvezeného z Ukrajiny za rok bylo odesláno na kontinent a 40 % místo toho směřovalo do Evropy.

Geopolitické napětí v Turecku

Turecko, ačkoli je členem NATO, se od začátku války na Ukrajině snažilo zachovávat relativně neutrální postoj. Tato politika byla ovlivněna několika faktory, včetně geopolitické pozice Ankary,

energetické závislosti na Rusku, obchodních vztahů a podpory Moskvy v době, kdy prezident Recep Tayyip Erdogan čelil izolaci ze strany Západu.

Pod Erdoganovým vedením sehrálo Turecko zásadní roli při udržování kanálů pro Rusko během konfliktu, což zpočátku vyvolávalo obavy představitelů USA. USA však nakonec roli Turkije uznaly jako součást své dlouhodobé strategie opotřebovovací války. Washington nicméně zůstává obezřetný, protože ví, že v případě potřeby by mohl v budoucnu tyto kanály různými prostředky potenciálně uzavřít.

Situace po odstoupení Ruska od dohody o dodávkách obilí v oblasti Černého moře má potenciál výrazně ovlivnit ceny obilí a dodávky potravin. Vzhledem k rostoucímu napětí v černomořském regionu naznačuje zasedání Rady NATO-Ukrajina o bezpečnostní situaci, že vody se mohou v následujících týdnech a měsících stále více rozčeřit.

Očekává se, že USA a NATO budou hrát aktivnější roli na jižním křídle a v Černém moři, a proto je pro Turky zásadní, aby byli opatrní a ostražití, pokud jde o tento vývoj a možné kroky USA a NATO ve vztahu k válce na Ukrajině a Černému moři.

Strategické možnosti pro bezpečnost obilí v Černém moři

Vzhledem k možným krokům USA a NATO v Černém moři a jejich potenciálním požadavkům vůči Turkiji přicházejí v úvahu následující možnosti:

Varianta 1: Turkije, která má největší námořní sílu v Černém moři, by mohla vytvořit námořní operační skupinu k ochraně lodí přepravujících obilí z ukrajinských přístavů do Bosporské úžiny na mezinárodní trhy. Tato operační skupina by byla chráněna před ruskými ponorkami, hladinovými a leteckými hrozbami za zpravodajské podpory NATO. Tato možnost sice neporušuje úmluvu

o úžinách z Montreux, ale přesto může vést ke konfrontaci s Ruskem a vyvolat ruskou intervenci v reakci na přítomnost námořní operační skupiny.

Varianta 2: Další možností je námořní úkolové uskupení vedené Tukijem a zahrnující Bulharsko a Rumunsko, které by chránilo lodě přepravující obilí z ukrajinských přístavů v Černém moři do Bosporu před potenciálními ruskými ponorkovými, hladinovými a leteckými hrozbami. Stejně jako první možnost se tento přístup vyhýbá přímému porušení úmluvy o úžinách z Montreux, ale nese s sebou riziko eskalace napětí a vyvolání ruského zásahu do operací této pracovní skupiny.

Varianta 3: Alternativně by NATO mohlo nasadit námořní úkolové uskupení, včetně jedné nebo dvou amerických letadlových lodí, k ochraně dodávek obilí v Černém moři. Tato mohutná síla by mohla prezidenta Vladimira Putina odradit od zásahu vzhledem k možným důsledkům takové akce. Tato možnost by však nevratně porušila Úmluvu o úžinách z Montreux, což by si vyžádalo uzavření nové dohody o regulaci námořního průjezdu tureckými úžinami.

Zachování úmluvy o úžinách Montreux

Během první studené války zabránila Úmluva o průlivech z Montreux omezením přítomnosti válečných lodí z jiných než pobřežních států tomu, aby se Černé moře stalo dějištěm konfrontace mezi velmocemi. To poskytlo Turecku možnost provádět vyváženou zahraniční politiku, což by v nestabilním a silně militarizovaném regionu bylo náročné.

Vzhledem k významu úmluvy by se Ankaru měla bránit pokusům o její podkopání a vyhnout se krokům, které by mohly vést k eskalaci napětí a konfliktů na strategické vodní cestě, což by mohlo vést ke globální válce. Namísto toho by se Turecko mělo zasazovat o dosažení dohod a udržování dialogu s Ruskem s cílem zajistit hladký přesun regionálního obilí na mezinárodní trh přes Černé moře.

Navzdory hospodářským potížím a tlaku na krátkodobé zisky by Turkije měla upřednostnit dlouhodobou stabilitu a mír v regionu. Je nezbytné chránit kritickou infrastrukturu, jako jsou plynovody, před možnými pokusy o sabotáž, neboť jsou životně důležité pro energetickou bezpečnost země. Ankara by proto měla vypracovat komplexní plány a strategie na ochranu svých zájmů, včetně průzkumu, dohledu a monitorovacích aktivit ve vzduchu, na povrchu i pod vodou.

V konečném důsledku by se přístup Turecka k regionálním výzvám měl řídit předvídavostí, diplomacií a závazkem udržet Černé moře jako zónu míru a spolupráce. Tímto způsobem může Turecko i nadále hrát klíčovou roli při posilování stability a bezpečnosti v tomto strategicky významném regionu.

[The Black Sea: A new arena for a global clash?](#) vyšel 3.8.2023 na [new.thecradle.co](#). Překlad v ceně 663 Kč Zvědavec.

Známka 1.5 (hodnotilo 33)

Oznámujte kvalitu článku jako ve škole
(1-výborný, 5-hrozný)

1 2 3 4 5

Diskuze

[8 příspěvků](#)
([8 nových](#))

[odeslat jako odkaz](#)

[odeslat text článku](#)

[vytisknout](#)

[uložit jako PDF](#)